

**EVALUARE NAȚIONALĂ
LA FINALUL CLASEI a IV-a
2017**

Test 1

LIMBA MATERNĂ CEHĂ

**pentru elevii de la școlile și secțiile cu predare
în limba cehă**

Județul/sectorul

Localitatea

Școala

Numele și prenumele elevului

.....

Clasa a IV-a

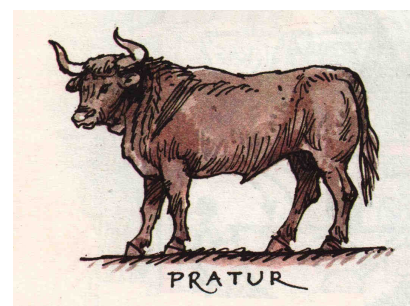
Băiat ☐

Fată ☐

Už vím, proč je sýr zdravý

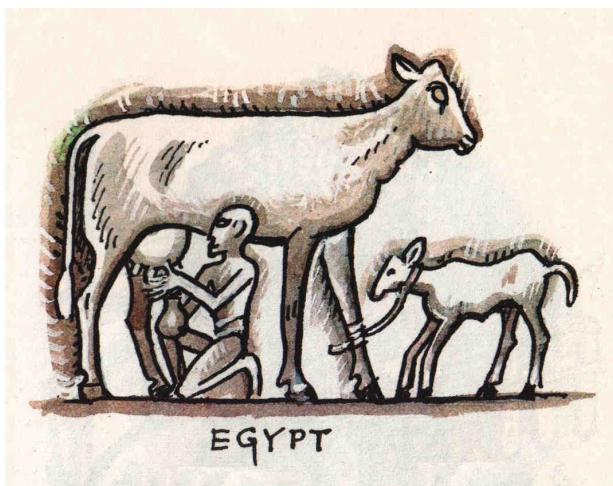
Když má mít kráva telátko, začne se jí ve vemenu tvořit mléko. Stejně jako ostatním zvířatům, kterým říkáme savci. Je v něm voda, tuk, bílkoviny, cukr, bohatství vitamínů a látek chránících mláďata před nemocemi a mnoho dalších důležitých živin. Narozené tele sají mléko od své matky a je to první potrava, kterou dostává, než se může samo živit.

Člověk si hovězí dobytek ochočil. Dnes už je na světě známo víc jak čtyři sta různých plemen, která pocházejí od mohutného divokého předka dnešních krav a býků. Tento předek se nazýval pratur. První krávy dávaly mléko jen telatům. Lidé je chovali jen kvůli masu a kůžím. Postupně jim ale vytvořili tak dobré podmínky, že postupem doby bylo mléko nejen pro telata, ale zbylo i na člověka.

Když nedáš mléko do ledničky, tak zkysá. Rozdělí se na dvě části. V jedné, pevnější, zůstane mléčná bílkovina a tuk. Ta tekutá je syrovátka, která obsahuje větší množství mléčného cukru a solí. Ve starých dobách, kdy nebyly ledničky, bylo skoro na denním pořádku, že mléko zkysalo, a tak se sladká pochoutka zkazila.

Vlastně nezkazila, protože lidé poznali, že i kyselé mléko je k pití. Dokonce má dobrou, osvěžující chuť a k zahození nebyla ani ta pevná část nad syrovátkou – tvaroh. Z mléka začaly hospodyně sbírat smetanu, která vyplavala na povrch, a ze sebraného mléka vyráběly různé tvarohové homolky. Zase však přišla zdánlivá rána. I ty tvarůžky se začaly v teple kazit. Prapodivně voněly, ale člověk jim brzy přišel na chuť a začal z nich dělat sýry a syrečky.

O výrobě sýrů vyprávějí archeologické nálezy. Našly se různé cedníky na tvaroh, které první výrobci potřebovali, aby z tvarohu dobře odkapala syrovátka a mohli sýry formovat. Sýr je i v nejstarších českých pověstech. Poslové kněžny Libuše prý zastihli budoucího knížete Přemysla zrovna při svačině. Jedl chleba a sýr. Postupem doby se začaly vyrábět sýry různých druhů, chutí a kvalit.

Moderní velkovýroba sýrů začíná ve velkých kravínech. Tam jsou ustájeny dojné krávy. Krmivo se jim dopravuje do žlabu automaticky, vodu pijí krávy ze samočinných napáječek, mechanizovaný je i úklid hnoje.

U kravína je i přípravná krmiva a dojíací sta-nice. Když se dojí ručně, podojí zručná dojička nejvýš deset krav. Je to však práce namáhavá, zdlouhavá a bolí při ní ruce. V moderních kravínech mají dojíací zařízení - vakuové pumpy. Ty se nasadí krávě na vemenó a mléko teče přímo do velikých zásobníků. Tam se zchladí. Jeden pracovník podojí s pomocí vakuové pumpy až šedesát krav za hodinu.

Vychlazené mléko odvázejí autocisterny do mlékárny. Tam se čistí a pasteruje. Při pasterizaci se horkem usmrcují všechny neúžitečné bakterie, které by nejen ohrožovaly zdraví lidí, ale které by způsobily, že se mléko bude kazit tak, jak člověk nepotřebuje. Pasterace byla pojmenována po svém objeviteli Louisi Pasteurovi.

LOUIS PASTEUR

Mléko se potom sýří a tím se srazí na tvaroh a syrovátku. K sýření se používá výtažek ze žaludků telat - syřidlo. To mléko dokonale srazí a začne rozkládat. A toho lidé využili při výrobě sýrů. Ze sýřeniny pak odtéká syrovátka. Po odkapání a prosolení se sýřenina lisuje do forem. A teď přichází to nejdůležitější, zrání ve zracích sklepích, kde je stálá teplota a vlhkost. Při zrání dostane sýr výraznou chuť a vůni. Po vyzrání stroje sýr zabalí do fólie nebo do krabiček. Na nich si můžeš přečíst, kdo sýr vyrobil i datum výroby. Další stroj zabalí krabičky do balíčků a v nich se přes obchody dostává tato zdravá potravina na náš stůl.

Sýry jsou velmi zdravé, protože obsahují téměř všechno, co člověk ke zdravé výživě potřebuje.

HANA A EDUARD ŠKODOVI: Už vím proč

1.

Zakroužkuj písmeno se správnou odpovědí!

Název článku je:

- A. Už vím, proč je sýr zdravý
- B. Dějiny výroby sýrů
- C. Louis Pasteur
- D. Už vím proč

Nu se completează de către elev.
COD

1.

2.

Zakroužkuj písmeno se správnou odpovědí!

Kdo je autorem aúryvku?

- A. Louis Pasteur
- B. Hana s Eduard Škodovi
- C. Eduard Petiška
- D. Ion Creanga

Nu se completează de către elev.
COD

2.

3.

Napiš odpověď celou větou.

Jaké důležité látky obsahuje kravské mléko?

Nu se completează de către elev.
COD

3.

4.

Zakroužkuj písmeno se správnou odpovědí!

Jak se nazýval divoký předek dnešních plemen krav?

- A. pravěká kráva
- B. divoký býk
- C. pratur
- D. prastarý býk

Nu se completează de către elev.
COD

4.	<input type="text"/>
----	----------------------

5.

Označ X pokračování věty podle úvodního textu!

Když nedáš mléko do ledničky,

A.	tak ho můžeš dát prasatům.	
B.	tak se úplně zkazí.	
C.	tak se změní na tvaroh.	
D.	tak zkysá.	

Nu se completează de către elev.
COD

5.	<input type="text"/>
----	----------------------

6.

Napiš odpověď na otázku podle úvodního textu!

K čemu se používají vakuové pumpy v moderních kravínech?

Nu se completează de către elev.
COD

6.	<input type="text"/>
----	----------------------

7.

Zakroužkuj písmeno, které je pokračováním následující věty!

Výtažek z žaludků telat se nazývá

- A. syřidlo
- B. síra
- C. syrovátka
- D. homolky

Nu se completează de către elev.

COD

7.

8.

Rozhodni, kde napíšeš velké a kde malé písmeno. Celé věty přepiš na řádky!

(p)rofesor (l)ouis (p)asteur se narodil ve (f)rancii. (s)tudoval (ch)emii a (b)iologii v (p)aříži. (j)ako první (l)ékař vyhlásil, že nemoci a hniloba jsou způsobeny živými mikroorganismy.

Nu se completează de către elev.

COD

8.

9.

Vyhledej v textu 5 podstatných jmen a 5 sloves. Zapiš je do správného řádku!

PODSTATNÁ JMÉNA: _____

SLOVESA: _____

Nu se completează de către elev.

COD

9.

10.

Označ čarami mezery mezi jednotlivými slovy a větu přepiš!

Ukravínajeipřípravnakrmivaadojicístanice.

Nu se completează de către elev.

COD

10.

11.

Doplň slova s podobným nebo stejným významem:

saje	
potrava	
mohutný	
zbylo	
zkazila	

Nu se completează de către elev.

COD

11.

12.

Spoj slova opačného významu:

A
bohatství
důležitý
dostává
divoký
rozdělí

B
ochočený
spojí
dává
chudoba
zbytečný

Nu se completează de către elev.

COD

12.

13.

Do neúplných slov doplň vynechaná písmena i/í, y/ý, ě, ú/ů.!

od –nora do ř_jna, r_žové poup_, hodn_ člov_k, žác_ se uč_,
d_vok_ k_ň, bucht_ v troub_, z _kolu máš p_tku

Nu se completează de către elev.

COD

13.

14.

Seřaď věty tak, aby vzniklo souvislé vyprávění. Do rámečku napiš číslicí správné pořadí vět!

1. Syřidlo mléko dokonale srazí a začne rozkládat na sýřeninu.
2. Ve zracích sklepích nakonec vznikne ze sýřeniny sýr.
3. K sýření se používá výtažek ze žaludků telat - syřidlo.
4. Po odkapání a prosolení se sýřenina lisuje do forem.
5. Ze sýřeniny pak odtéká syrovátka.
6. Pastrované mléko se nejdříve sýří a tím se srazí na tvaroh a syrovátku.

Správné pořadí vět:

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Nu se completează de către elev.

COD

14.

<input type="text"/>

15.

Napiš věty podle požadavků!

Představ si, že bys ty sám chtěl(a) ochočit divokého prature. Jak bys to udělal(a)?

<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

Nu se completează de către elev.

COD

15.

<input type="text"/>

BLAHOPŘEJEME! SKONČIL SI TEST! DĚKUJEME ZA ÚČAST!